

τέσση ἔκτοτε ἑμμανῆς, μὴ δυνηθεὶς νὰ ἀντιστη εἰς τὴν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν προεξένησεν αὐτῷ ἡ σπουδαιότης τοῦ εὐρήματός του. Οἱ συγγενεῖς του κύριοι γινόμενοι τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ θησαυροῦ καὶ ἀνεκτιμητοῦ μνημείου τῆς ἀρχαιότητος, τὸ μετέφεραν πρὸ δύο μηνῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ τὸ προσέφεραν δῶρον εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα τοῦ Ἰσλαμισμοῦ καὶ Χαλίφην, τὸν βασιλεύοντα Σουλτάνον.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 12 Δεκεμβρίου 1859.

ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

—οοο—

Ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς τῶν πρωτοστάτων τῆς εὐγενοῦς ἐκείνης φάλαγγος τῶν ξένων, αἵτινες διὰ τῆς διανοίας ἀνήκουσιν ἐτι μᾶλλον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ εἰς τὴν θρέψασαν καὶ τεκοῦσαν αὐτούς, ὁ συνταγματάρχης Μαρτίνος *Λεϊκ*, τὸ τρίτον καὶ ὀγδοοκροστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του ἄγων.

Ὁ Παισιανὸς οὗτος τῶν νεωτέρων χρόνων, εἶναι ὁ πολυτιμότερος τῶν ὁδηγῶν ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν, ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀνευρὼν καὶ καταδείξας τὰ ἴχνη αὐτῆς ἀφῆκεν ἡ ἱστορία καὶ ἡ δόξα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς. Ἦς ἀξιωματικὸς τοῦ ἀγγλικοῦ πυροβολικοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος εἰς ἕκτακτον ὑπηρεσίαν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐκπεμφθεὶς, ἐπεδόθη εἰς μακρὰς καὶ ἐπιπόνους περιηγήσεις πάντων τῶν μερῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ μετὰ κρίσεως ὀξυτάτης, πεφωτισμένης δὲ καὶ ὑπὸ εὐρείας ἀναγνώσεως καὶ ἐπιμελοῦς μελέτης τῶν ἀρχαίων, ἀντρεύνησε τὴν τοπογραφίαν τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, πόλεων καὶ μνημείων, καὶ ἐξέδωκε πρῶτον μὲν δίτομον σύγγραμμα, α Ἀθῆναι καὶ Ἀττικὴ ἐπιγραφόμενον, καὶ μετὰ τοῦδε διαμένον τὸ πολυτιμότερον τῶν ἀρχαιολόγων βοήθημα ὡς πρὸς τὴν τοπογραφικὴν γνῶσιν τῆς πρωτεύουσας ταύτης τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ· μετὰ ταῦτα δὲ βαθμηδὸν καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἐξέδωκε τετράτομον περιήγησιν εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα, τρίτομον εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἣν μετὰ ταῦτα ἐπλούτισε διὰ νέου τίμου προσθηκῶν καὶ ἐπιδιορθώσεων, ἐπιγραφόμενου α Πελοποννησιακά, β καὶ μονότομον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἐγραψε δὲ προσέτι, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τῆς ἐπὶ παιδείᾳ διακρινόμενης συζύγου του, πραγματεία ἐπιγραφόμενὴν α Νομισματικὰ Ἑλληνικά, ἧς τὸ τελευταῖον μέρος ἐξεδόθη ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του. Πολὺν δὲ συνετέλεσεν εἰς τὴν φήμην του καὶ ἕτερον αὐτοῦ σύγγραμμα περὶ τῶν αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου. Ἀλλὰ καὶ ἄλλας διαφόρους ἀρχαιολογικὰς μονογραφίας ἐξέδωκε κατὰ καιροῦς, ἀναγνοῦς αὐτὰς εἰς τὴν Β. ἐταιρίαν τῶν ἀρχαιολόγων, ἢ τὴν ἀρχαιολογικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Λονδίνου, ἧς, ὡς καὶ πολλῶν ἄλλων ἀκαδημιῶν, ἦν δραστηριώτατον μέλος.

Ἄλλ' οὐ μόνον παιδεῖν ἑλληνικὴν, ἀλλὰ καὶ καρδίαν ἑλληνικὴν εἶχεν ὁ *Λεϊκ*, καὶ οὐδέποτε ἐπαύσατο συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, τῆς τε ἐλευθέρου καὶ τῆς μῆ. Καὶ πρῶτον μὲν ἐξέδωκε τὸ 1826 ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, πνέουσαν φιλελληνισμόν, ἔκτοτε δὲ, ὡσάκις ἐπρόκειτο ἐνώπιον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δικαστηρίου περὶ συμφερόντων ἑλληνικῶν, πάντοτε ὕψου γενναίαν ὑπὲρ αὐτῶν φωνήν. Καὶ ὅτε μὲν ἡ Ἀγγλίᾳ εἶχε προτείνει ἀξιώσεις ἐπὶ δύο ἑλληνικῶν νησιδίων, ὁ *Λεϊκ* ἐξέδωκε φυλλάδιον ἀποδεικνύον τὸ ἀνυπόστατον αὐτῶν· ὅτε δ' ἡ Ἑλλὰς ἐτέλει τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τῆς ἀναβιβάσεως αὐτῆς εἰς Βασίλειον, ὁ σταθερὸς αὐτῆς φίλος ἐδημοσίευσεν ἕτερον φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον· α Ἡ Ἑλλὰς μετὰ εἰκοσιπενταετῆ προστασίαν. β Ἐν δὲ τῷ προοίμιῳ τοῦ ἐσχάτου αὐτοῦ νομισματικοῦ συγγράμματος· α Ἄν, λέγει, ἡ Ἀγγλικὴ κυβερνησις ἀκούουσα τὴν φωνὴν τῆς δημοσίου γνώμης, καὶ προσέχουσα εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν φίλων τῆς ἀνθρωπότητος, εἶχε κατὰ τὸ 1821 ἐπιπέσει ἐν Ἀνατολῇ, δὲν ἠθέληεν ἔχει τὴν τύφιν τοῦ συνειδότος ὅτι ἐγένετο παραίτιος τῆς καταστροφῆς χιλιάδων χριστιανῶν, ὅτι ἐπὶ τριακονταοκτὼ ἔτη ἀνεχίτετε τὴν περίοδον τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ καὶ ἐν τῇ Μικρασίᾳ, ὅπου τὰ εἰρηπια τῶν Κυδωνιῶν, μιᾶς τῶν πρὸ ὀλίγου λαμπροτέρων ἐστιῶν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, μένουσιν ἐτι ὡς μνημεῖα τῶν συνεπειῶν τῆς Βρετανικῆς οὐδετερότητος. γ Προστίθησι δὲ προφητικῶς ὅτι· α Το βιβλίον τοῦτο εἶναι τὸ τελευταῖον τῶν συγγραμμάτων του, δ' ὧν κύριον σκοπὸν εἶχε νὰ καταστήσῃ εἰς τοὺς νέους Ἕλληνας γνωστὴν τὴν Γεωγραφίαν καὶ τὰς ἀρχαιότητας τῶν χωρῶν αἷς εἶχον δοξάσει οἱ πρόγονοι αὐτῶν, καὶ νὰ ταῖς δώσῃ ἐννοιάν τινα τῶν πολυπληθῶν εἰσέτι σωζομένων μνημείων, τῶν παριστώντων μέγα μέρος τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. β

Τοῦ εὐγενοῦς λοιπὸν ἀνδρὸς αἱ ἐργασίαι τὴν Ἑλλάδα ἀπέβλεπον, καὶ αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ λέξεις εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπετείνοντο, προσκαλοῦσαι τοὺς Ἕλληνας εἰς ἀγάπην καὶ εἰς σπουδὴν τῆς μεγάλης αὐτῶν ἀρχαιότητος. Ἐσχὸν ἀρχαιοδίφην ἀπώλεσεν ἐν τῷ *Λεϊκ* ἡ ἐπιστήμη, ἡ Ἀγγλίᾳ ἄνδρα ἐπίσημον, καὶ ἡ Ἑλλὰς γενναῖον καὶ ἐνθερμον φίλον. Τὴν ἐκφορὰν του παρηκολούθησαν, ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν ἐθνικῶν αἰσθημάτων, ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος Κ. Τρικούπης μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς πρεσβείας, καὶ τὸ ἀγγλικὸν κοινὸν μετὰ συγκινήσεως εἶδε τὸν ἀποδοθέντα τοῦτον εὐσεβοῦς εὐγνωμοσύνης φόρον εἰς τὸν εὐκλεῆ φιλέλληνα καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐξηγητήν.

ROBERTOS EMMET.

(Συνίχ. Ἰδίαι φυλλάδ 235, 236.)

—οοο—

Περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἡ εὐτυχὴς ἐπανόστασις τῆς Ἀμερικῆς ἐδίδαξε